

תענית ה

שאלה: אנו דאית לן תרי יומי, היכי עבדינן?

רבא ורב ששת ורב לאחר שחזר בו והלכתא	שמואל	רב	
מזכירים	מזכירים	מזכירים	מוסף יום ח'
מזכירים	מזכירים	לא מזכירים	מנחה יום ח'
מזכירים	לא מזכירים	לא מזכירים	ערבית ושחרית יום ט'
מזכירים	מזכירים	מזכירים	מוסף יום ט'

משנה. עד מתי שואלין את הגשמים? רבי יהודה אומר: עד שיעבור הפסח, רבי מאיר אומר: עד שיצא ניסן, שנאמר (יואל ב') *ויורך לכתב דעס יורה ומלקוהו כראון*.

6 שאלות ששאל רב נחמן לרב יצחק ועל כולם ענה לו בשם ר' יוחנן.

1. שאלה: אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: יורה בניסן? יורה במרחשון הוא! דתניא **יורה במרחשון**

ומלקוש בניסן!

תשובה: אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: בימי יואל בן פתואל נתקיים מקרא זה, דכתיב ביה (יואל א') *יתר הדגמ אכל הארבה ודל*. אותה שנה יצא אדר ולא ירדו גשמים, ירדה להם רביעה ראשונה באחד בניסן.

אמר להם נביא לישראל: צאו וזרעו.

אמרו לו: מי שיש לו קב חטים או קבים שעורין יאכלנו ויחיה, או יזרענו וימות?

אמר להם: אף על פי כן, צאו וזרעו.

נעשה להם נס ונתגלה להם מה שבכתלין ומה שבחורי נמלים.

יצאו וזרעו שני ושלישי ורביעי, וירדה להם רביעה שניה בחמשה בניסן, הקריבו עומר בששה עשר בניסן, נמצאת תבואה הגדילה בששה חדשים גדילה באחד עשר יום, נמצא עומר הקרב מתבואה של ששה חדשים קרב מתבואה של אחד עשר יום. ועל אותו הדור הוא אומר: (תהלים קכ"ו)

הנרצים בדמעה כנה יקצרו הלוק ילק וכנה נה נה הנרצ וגו'.

דרשת המשך הפסוק: מאי *הלוק ילק וכנה נה נה*? אמר רבי יהודה: שור כשהוא

חורש - הולך ובוכה, ובחזירתו אוכל חזיו מן התלם. וזהו *כא יבא כנה*.

מאי *נה נה נה*? אמר רב חסדא ואמרי לה במתניתא תנא: קנה - זרת, שיבולת - זרתים.

2. שאלה: אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: מאי דכתיב (מלכים ב' ח') *כי קרא ה' לרצה ודס בא*

אל הארץ עבד ענימ, בהנך שבע שנים מאי אכול?

תשובה: אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן:

שנה ראשונה	שניה	שלישית	רביעית	חמישית	ששית	שביעית
אכלו מה שבביתם	מה שבשדות	בשר בהמה טהורה	בשר בהמה טמאה	בשר שקצים ורמשים	בשר בניהם ובנותיהם	בשר זרועותיהם, לקיים מה שנאמר (ישעיהו ט"ו) <i>איש כשר ירצו יאכלו</i>

3. שאלה: ואמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: מאי דכתיב (הושע י"א) *קרקע קדוש ודא אבוא*

כציר, משום *דקרקע קדוש לא אבוא כציר*?

תשובה: אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: אמר הקדוש ברוך הוא לא אבוא בירושלים של מעלה עד שאבוא לירושלים של מטה.

קושי: ומי איכא ירושלים למעלה?

תירוץ: אין, דכתיב (תהלים קכ"ב) *ירושלם הננויה כציר שחברה לה יחדו*.

4. שאלה: ואמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: מאי דכתיב (ירמיהו י"י) *ובאחת יבצרו ויכסלו מוסר*

הבליט צף הוא?

תשובה: אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: אחת היא שמבערת רשעים בגיהנם, מאי היא - עבודה

זרה. כתיב הכא *מוסר הבליט צף הוא*, וכתיב התם (ירמיהו י"י) *הבליט האמה מעצה*

תצת ציט.

5. **שאלה:** ואמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: מאי דכתיב (ירמיהו ב') **כי שתיט רצות צפה צמי,** תרתין הוא דהווי? עשרין וארבע שביקא להו?
תשובה: אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: אחת שהיא שקולה כשתים ומאי ניהו - עבודה זרה, דכתיב (ירמיהו ב') **כי שתיט רצות צפה צמי אתי צנבו מקור מיט חייט לחצב להט** **בארות בארות נשפריט.** וכתיב בהו (ירמיהו ב') **כי צפרו איי כתייט וראו וקדר fchlo** **והתפוננו מאד ואו' ההימיר או' אלהיט והמה לא אלהיט וצמי המיר כבודו בלאו יוצי.** תנא: **כוחיים עובדים לאש, וקדריים עובדין למים.** ואף על פי שידועים שהמים מכבין את האש - לא המירו אלהיהם, ועמי המיר כבודו בלאו יועיל.

6. **שאלה:** ואמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: מאי דכתיב (שמואל א' ח') **ויהי כאשר לקן מואל,** ומי סיב שמואל כולי האי? והא בר חמישים ושתים הוה, דאמר מר: מת בחמישים ושתים שנה - זהו מיתתו של שמואל הרמתי!

תשובה: אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: זקנה קפצה עליו, דכתיב (שמואל א' ט"ו) **נחמתי כי המלכתי את fike.**

אמר לפניו: רבונו של עולם, שקלתני כמשה ואהרן, דכתיב (תהלים צ"ט) **מה ואהרן כהננו fkinel בקראי me,** מה משה ואהרן - לא בטלו מעשה ידיהם בחייהם, אף אני לא יתבטל מעשה ידי בחיי!

אמר הקדוש ברוך הוא: היכי אעביד? לימות שאול - לא קא שביק שמואל, לימות שמואל אדזור - מרנני אבתריה, לא לימות שאול ולא לימות שמואל - כבר הגיעה מלכות דוד, ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא.

אמר הקדוש ברוך הוא: אקפיץ עליו זקנה, היינו דכתיב (שמואל א' כ"ב) **fikel יושב בראצה תחת הake בראה,** וכי מה ענין גבעה אצל רמה? אלא לומר לך: מי גרם לשאול שישב בגבעה שתי שנים ומחצה - תפלתו של שמואל הרמתי.
קושי על התשובה: ומי מידחי גברא מקמי גברא?

תירוץ: אין, דאמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב (הושע ו') **צן חצתי פניאיט הרלתיט באארי פי,** במעשיהם לא נאמר אלא באמרי פי, אלמא: מידחי גברא מקמי גברא.

סיפור על רב נחמן ורב יצחק: רב נחמן ורבי יצחק הוו יתבי בסעודתא, אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק: לימא מר מילתא!

אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: אין מסיחין בסעודה, שמא יקדים קנה לושט ויבא לידי סכנה. בתר דסעוד אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: יעקב אבינו לא מת. אמר ליה: וכי בכדי ספדו ספדניא וחנטו חנטייא וקברו קברייא?

אמר ליה: מקרא אני דורש, שנאמר (ירמיהו ל') **ואתה אף תירא צפדי יאקב נאט ה' ואל** **תחת יראא כי הנני מויעק ארחוק ואת לראץ מארץ שמיט,** מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים - אף הוא בחיים.

עוד שיחה ביניהם: אמר רבי יצחק: כל האומר "רחב רחב" מיד נקרי. אמר ליה רב נחמן: אנא אמינא, ולא איכפת לי! אמר ליה: כי קאמינא - בידעה ובמכירה.

עוד סיפור עליהם: כי הוו מיפטרי מהדדי אמר ליה: ליברכן מר! אמר ליה (ר' יצחק): אמשול לך משל, למה הדבר דומה - לאדם שהיה הולך במדבר והיה רעב ועיף וצמא, ומצא אילן שפירותיו מתוקין וצלו נאה, ואמת המים עוברת תחתיו. אכל מפירותיו, ושתה ממימיו, וישב בצילו. וכשביקש לילך, אמר: אילן אילן, במה אברכך? אם אומר לך שיהו פירותיך מתוקין - הרי פירותיך מתוקין, שיהא צילך נאה - הרי צילך נאה, שתהא אמת המים עוברת תחתך - הרי אמת המים עוברת תחתך. אלא: יהי רצון שכל נטיעות שנוטעין ממך יהיו כמותך. אף אתה, במה אברכך? אם בתורה - הרי תורה, אם בעושר - הרי עושר, אם בבנים - הרי בנים. אלא: יהי רצון שיהיו צאצאי מעיך כמותך.

